

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นแนวทางพื้นฐานในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยจะเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. การประเมินผลการเรียน
2. ความรู้
3. ความเข้าใจ
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การประเมินผลการเรียน

ความหมายของการประเมินผลทางการเรียน มีผู้รู้หลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการอันมีระบบในการพิจารณาในการพิจารณาคัดสินใจว่า ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์ของการสอนที่กำหนดไว้หรือไม่เพียงใด (สุทธิพรธม ไชยวงศ์, 2534 : 8 อ้างจาก Gronlund, 1976)

วิเชียร เกตุสิงห์ (2520 : 6) ได้ให้ความหมายการประเมินผลว่า หมายถึง การนำเอาข้อมูลทั้งหลายที่ได้จากการทดลองหรือวัดผลมาประเมินค่าหรือตีราคาอีกชั้นหนึ่ง ซึ่งจำเป็นต้องใช้วิจารณญาณ (Judgment) ของผู้ที่จะประเมินด้วย เป็นการรวบรวมผลของการวัดด้านต่าง ๆ เอามาพิจารณากลับกรองแล้วจึงสรุปออกมาว่าดีเลวอย่างไร

บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ (2527 : 3) ได้สรุปความหมายของการประเมินผลว่า การประเมินผล หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่อาศัยดุลยพินิจพิจารณาจากข้อมูลที่ได้จากการวัดผล

สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2528 : 1) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่า เป็นการนำสิ่งที่ได้จากการวัดไปตีราคา ตัดสินหรือลงสรุปเกี่ยวกับลักษณะปริมาณ ฯลฯ ของสิ่งที่ได้ทำการวัด

การประเมินผล หมายถึง การนำผลที่ได้รับจากการทดสอบหรือการวัดมาสรุปค่าว่า มีคุณภาพหรือไม่อย่างมีหลักเกณฑ์ ฉะนั้นการประเมินผลจึงมี 2 ส่วนด้วยกัน คือ

1) มาตรฐาน (Standard) หรือเกณฑ์ (Criteria) เป็นจุดมุ่งหมายและความต้องการที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นหลักเปรียบเทียบว่าสิ่งที่ประเมินนั้นอยู่ในระดับใดของเกณฑ์หรือมาตรฐานที่กำหนดไว้

2) การตัดสิน (Judgment) เป็นการสรุปโดยการนำเอาผลที่ได้จากการวัดไปเปรียบเทียบกับมาตรฐานหรือเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อเป็นการกำหนดว่าคุณลักษณะ หรือสภาพความเป็นจริงของสิ่งที่ประเมินอยู่ในระดับใด เช่น ดี-ดี้อย ใต้-ตก ดีมาก-ปานกลาง-อ่อน เป็นต้น (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2532 : 541)

อำนวย เลิศชัยนที (2533 : 6) ได้ให้ความหมายการประเมินผลว่า เป็นขบวนการที่ได้มาตรฐาน เพื่อการตัดสินใจในการที่จะลงสรุปว่า สิ่งที่ได้รับผลการประเมินผลนี้มีความหมายดี-เลว เหมาะ-ไม่เหมาะ ควร-ไม่ควร ผ่าน-ตก ฯลฯ จึงจำเป็นที่จะต้องมามีข้อมูลมาจากการวัดผลและที่ไม่ใช้การวัดผล กล่าวคือ ข้อมูลประเภทการรายงานผลเป็นปริมาณ (ตัวเลข) หรือการรายงานผลเชิงคุณภาพ (ไม่ใช่ตัวเลข) เช่นการรายงานพฤติกรรมของนักเรียนเกาะ

การประเมินผลสามารถที่จะใช้เป็นขบวนการมาตรฐานในการตรวจสอบงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ในทุกระบบ การตรวจสอบแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ Input, Process, Output

ในระหว่างการประเมินผลควรได้มีการแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และการวางแผนเพื่อการพัฒนาในสิ่งที่ดำเนินการอยู่ไปพร้อม ๆ กันด้วย (อานวย เลิศชัยนที, 2533 : 19)

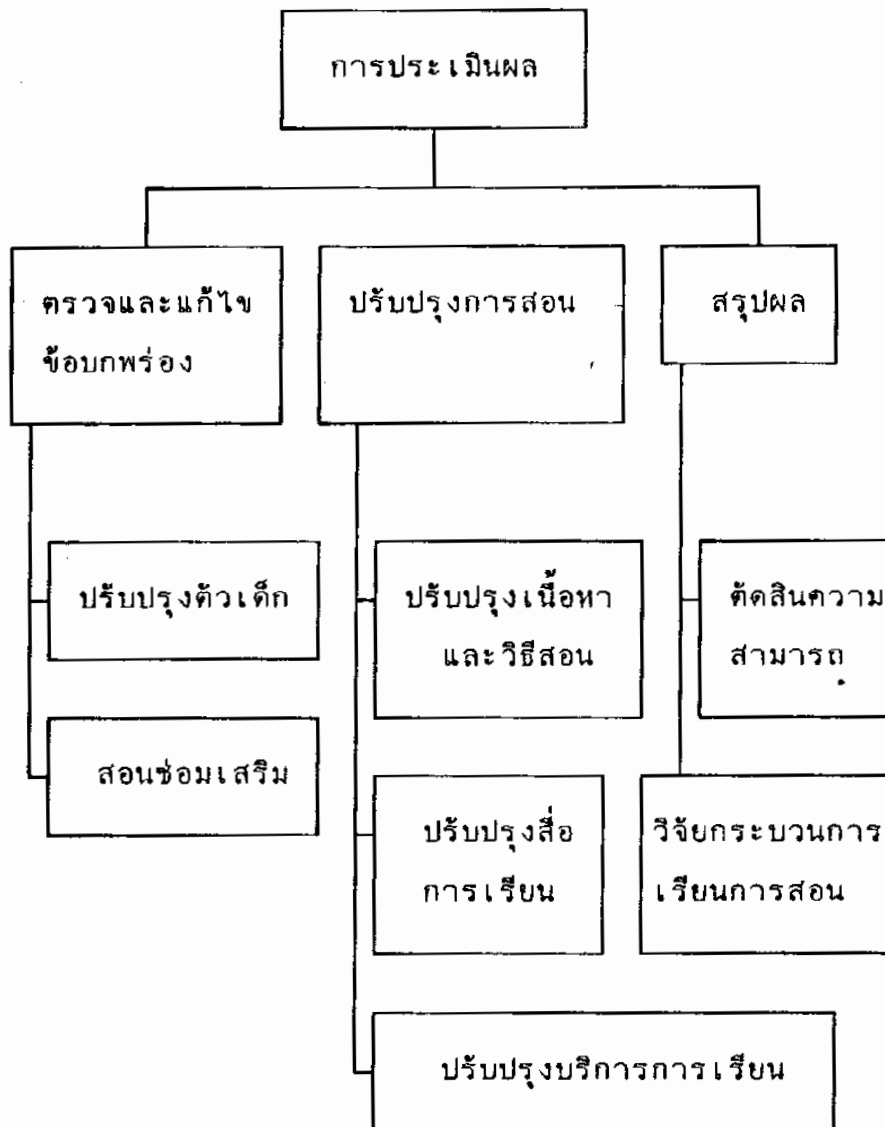
สมบูรณ์ ชิตพงษ์ (2528 : 2) ได้แบ่งชนิดของการประเมินผลว่า มีอยู่ 2 ชนิดที่สำคัญคือ

1) การประเมินผลแบบอิงเกณฑ์ (Criterion-referenced Evaluation) เป็นการประเมินผลในลักษณะที่ต้องการเปรียบเทียบผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2) การประเมินผลแบบอิงกลุ่ม (Norm-referenced Evaluation) เป็นการประเมินผลในลักษณะที่ต้องการเปรียบเทียบการวัดในระหว่างบุคคล ผลการประเมินจึงคำนึงถึงกลุ่มเป็นหลัก ในการเปรียบเทียบ มีความจำเป็นต้องอาศัยผลการวัดที่อยู่ในรูปคะแนนที่สามารถเปรียบเทียบกันได้

การวัดผลประเมินผลมีความสำคัญต่อการเรียนการสอน ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกระบวนการ หน้าที่ของการประเมินผลสามารถเขียนเป็นแผนภูมิได้ ดังนี้

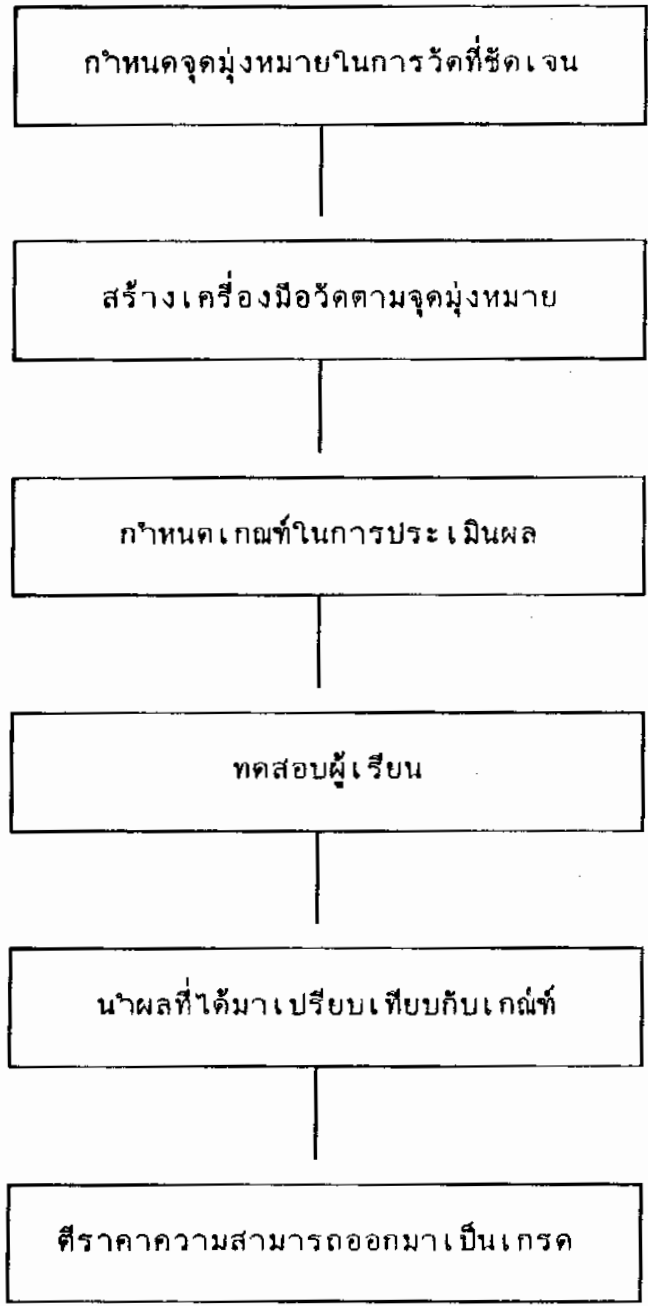
ภาพประกอบ 2 แผนภูมิแสดงหน้าที่ของการประเมินผลการเรียนการสอน

ที่มา : วิรัช วรรณรัตน์, 2524 : 34

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิแสดงขั้นตอนในการประเมินผล

ในการประเมินผลการเรียนนั้นมีขั้นตอนตามลำดับ
ดังต่อไปนี้

ที่มา : สมบูรณ์ ชิตพงษ์, 2525 ASC. No. 086478
DATE RECEIVED 13 ก.ย. 2536
CALL No.

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงระเบียบการประเมินผลการเรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนที่เปลี่ยนแปลงไปด้วย โดยมีเจตนารมณ์ที่จะใช้การประเมินผลการเรียนเพื่อดูว่าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหลังจากการสอนแล้วมากน้อยเพียงใด เช่น ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีวินัย และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้หรือไม่ เป็นต้น ถ้าผู้เรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมน้อยหรือไม่เปลี่ยนแปลงเลย ผู้สอนควรจะทำอย่างไร ฉะนั้นการประเมินผลการเรียนการสอนจึงมิได้เน้นการสอนเพื่อสอบ แต่ต้องการให้ผู้สอนประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตลอดปีมากกว่า นั่นคือผู้สอนจะต้องสอนให้ผู้เรียนเรียนในสิ่งที่ เป็นประโยชน์และเหมาะสมกับการดำรงชีวิตในสังคม เพื่อให้ผู้เรียนเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในแนวทางที่หลักสูตรปรารถนา นั่นเอง ระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดหลักการ และวิธีการประเมินผล ที่สำคัญดังนี้ คือ

- 1) ให้โรงเรียนมีหน้าที่ประเมินผล ตัดสิน และอนุมัติผลการเรียนทุกชั้น
- 2) ให้มีการประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียน
- 3) ให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนต่าง ๆ เป็นระยะ ๆ
- 4) แจ้งให้นักเรียนทราบถึงจุดประสงค์การเรียนรู้ วิธีการประเมินผล การผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ และเกณฑ์การผ่านกลุ่มประสบการณ์ก่อนทำการสอน

5) ให้มีการประเมินผลก่อนเรียน ระหว่างภาคเรียน และปลายภาคเรียน

6) ให้ผู้สอนวินิจฉัยหาข้อบกพร่องของนักเรียนแล้วสอนซ่อมเสริม ในกรณีนักเรียนมีความรู้ความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

7) ให้โรงเรียนแจ้งผลการเรียนให้ผู้ปกครองทราบ เป็นระยะ ๆ

จากสาระของระเบียบดังกล่าว จะเห็นได้ว่าการประเมินผลการเรียนเป็นกระบวนการต่อเนื่องของการเรียนการสอน เป็นกลไกในอันที่จะปรับปรุงการเรียนของผู้เรียนได้ดีขึ้น และบรรลุตามจุดประสงค์การเรียนรู้ อีกทั้งใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงการสอนของครูให้ดีขึ้น หรืออาจสรุปได้ว่า หลักการในการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) นี้ มีหลักการอยู่ 2 ประการคือ การประเมินผลความก้าวหน้าหรือเรียกว่า การประเมินผลการเรียนเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน (Formative Evaluation) กับ การประเมินผลรวมสรุป (Summative Evaluation)

การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนควรกระทำอย่างต่อเนื่อง หรือเมื่อสิ้นสุดการสอนในแต่ละหน่วยย่อย เมื่อพบว่าผู้เรียนคนใดมีความสามารถไม่ถึงเกณฑ์ของแต่ละจุดประสงค์ ควรจะได้ศึกษาว่าผู้เรียนมีข้อบกพร่องหรือมีจุดอ่อนในเรื่องใดแล้วจึงทำการสอนซ่อมเสริมเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง จากนั้นจึงประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง ส่วนการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนเป็นการนำผลการประเมินที่ระเบียบดังกล่าวได้กำหนดไว้ว่าจะต้องพิจารณาในเรื่องใดบ้างมาตัดสิน (กรมวิชาการ, 2532 ก : 12) ดังจะกล่าวถึงระเบียบการประเมินผลการเรียนในลักษณะของการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและการประเมินผลรวมสรุปในเรื่องจุดมุ่งหมาย หลักการ และวิธีการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

1. การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน

การประเมินผลชนิดนี้ เป็นการประเมินผลระหว่างภาคเรียน เพื่อให้รู้ถึงประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอนตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรฉบับปรับปรุง ได้กำหนดให้ใช้การประเมินผลชนิดนี้เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน อันจะทำให้เกิดการรอบรู้มากขึ้น กรอนลันด์ ให้ความเห็นว่าประโยชน์ที่ได้จากการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน มีดังนี้

- 1) ช่วยบ่งชี้ผลการเรียน
- 2) ให้เป้าหมายระยะสั้นที่จะดำเนินงานต่อไป
- 3) ให้ผลสะท้อนกลับต่อกระบวนการเรียนรู้
- 4) ให้ข้อมูลสำหรับการเรียนในเรื่องที่ยาก เพื่อจะ

ได้จัดเลือกประสบการณ์ในการเรียนให้เหมาะสมต่อไป

สำหรับความเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายของการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนตามความเห็นของกรอนลันด์คือ ประเมินเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งผลการประเมินจะเป็นคะแนน ใช้คะแนนเพียงเพื่อรายงานให้ผู้ปกครองทราบเท่านั้น (Gronlund, 1967 : 3-9) ซึ่งถ้าจะเปรียบเทียบสาระในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยการประเมินผลการเรียนฉบับปรับปรุงกับหลักการดังกล่าว จะพบว่าทั้งระเบียบการประเมินผลตามที่กระทรวงกำหนด และหลักการประเมินผลมีจุดมุ่งหมายเช่นเดียวกัน ซึ่งตรงกับความเห็นของ บลูม แฮสติงส์ และมาดัส (Bloom, Hastings and Madaus, 1971 : 131-132) ที่ว่าการวัดผลแบบนี้ไม่ควรเป็นการวัดเพื่อให้ระดับคะแนน แต่จะใช้เพื่อบอกแก่นักเรียนรอบรู้หรือไม่รอบรู้เท่านั้น โดยที่พวกเขาไม่รู้จะได้รับความช่วยเหลือในสิ่งที่เขายังไม่พร้อมอยู่ นอกจากนี้การให้

เกรด ซ้ำ ๆ กันอาจทำให้นักเรียนบางคนเกิดความท้อถอย ไม่อยากใช้ความพยายามไปสู่ความรอบรู้ ดังนั้นการวัดเพื่อปรับปรุง การเรียนการสอน จึงควรเป็นกระบวนการสอนอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่ เกี่ยวข้องกับการตัดสินระดับคะแนนของเด็กหรือไม่รวมอยู่กับ กระบวนการในการให้ระดับคะแนน

จะเห็นได้ว่า จุดมุ่งหมายของการประเมินผล เพื่อ ปรับปรุงการเรียนการสอนที่เน้นระดับของความรอบรู้ในเรื่องที่ เรียนซึ่งครูจะต้องหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนเกิดความ รอบรู้ ทำให้ครูต้องมีการปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นผล จากแนวความคิดที่ว่านักเรียนส่วนมากสามารถเรียนรู้ในสิ่งที่สอนได้ ดังนั้นการสอนจึงเป็นการหาวิธีการเพื่อให้นักเรียนเกิดความรอบรู้ (Bloom, Hastings and Madaus, 1971 : 43)

ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนจะใช้ หลักการประเมินโดยการแยกเรียนออกเป็นหน่วยย่อย ๆ และครู พยายามหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใน แต่ละหน่วยที่เรียน ทั้งนี้เป็นไปตามหลักการเรียนเพื่อให้เกิดความ รอบรู้ (Learning for Mastery) ครูซึ่งรู้สภาพการณ์ของ การเรียนการสอนดี จะสามารถใช้การประเมินผลในการปรับปรุง การเรียนการสอนได้ โดยใช้การประเมินผลระหว่างภาคเรียนหรือ ระหว่างที่การสอนยังคงดำเนินอยู่ให้ผลย้อนกลับ (Feedback) แก่ ผู้เรียนเพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนให้ข้อมูลแก่ผู้สอนเพื่อปรับปรุง วิธีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แก่นักเรียนให้เหมาะสมยิ่งขึ้น (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์, 2520 : 177) ซึ่งจะช่วยให้เกิดการ ปรับปรุงแก้ไขการเรียนการสอนในแต่ละหน่วยการเรียน สำหรับ การให้ผลย้อนกลับแก่นักเรียนนั้น ควรบอกให้นักเรียนทราบว่า นักเรียนควรจะทำทวนเรื่องอะไรบ้าง และยังบอกร่องเรื่องอะไร โดยการชี้แนะให้เห็นว่าทำไมจึงบอกร่องในเรื่องนั้น ซึ่งผู้ที่จะทำได้

ต้องมีข้อมูลและรู้จักนักเรียนพอเพียง (Bloom, Hastings and Madaus, 1971 : 129-130) ปัญหาจึงอยู่ที่ว่าครูได้ชี้แจงข้อบกพร่องแก่นักเรียนมากน้อยเพียงใด ครูได้ใช้ประโยชน์ของการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนหรือไม่

เพื่อที่จะให้การประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายและหลักการดังกล่าว ครูจะต้องมีวิธีปฏิบัติที่เหมาะสม ระเบียบการประเมินผลการเรียนระบุให้ครูประเมินผลก่อนเรียน แจ้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมและเกณฑ์การผ่านให้นักเรียนทราบก่อนที่จะสอน ถ้าครูปฏิบัติได้ตามที่ระบุไว้จะช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญขั้นตอนหนึ่งของการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ซึ่งได้เป็นส่วนหนึ่งของการสอน การประเมินผลก่อนเรียนจะทำให้รู้พื้นฐานของผู้เรียน ซึ่งครูสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ในการเรียนแก่ผู้เรียนให้เหมาะสมต่อไป สำหรับการแจ้งวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมจะเป็นการบอกให้นักเรียนได้รู้ว่านักเรียนควรจะรู้ในสิ่งใดบ้าง เป็นการวางแนวทางที่ชัดเจนให้กับนักเรียนมากขึ้น นอกจากนี้ระเบียบการประเมินผลยังได้ระบุให้ประเมินผลผู้เรียนเป็นระยะ ๆ ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังนั้นครูจะต้องมีความสามารถในการเปลี่ยนจุดประสงค์ของหลักสูตรซึ่งได้กล่าวไว้กว้าง ๆ ให้เป็นจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมของแต่ละเรื่องที่จะสอนไว้ (Lindvall and Nitko, 1975 : 12) และใช้การประเมินเป็นหน่วยย่อย ๆ ตามหลักการประเมินผล

จะเห็นได้ว่า ครูจำเป็นต้องรู้จักเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือต่าง ๆ ในการวัดและประเมินผลให้ถูกต้องและเหมาะสม เพราะสภาพการณ์แต่ละอย่างเหมาะสมกับวิธีการต่าง ๆ กัน เมื่อตัดสินใจจะใช้วิธีใดเก็บข้อมูลแล้วครูจะต้องคิดต่อไปว่า เครื่องมือใดเหมาะสมและเป็นประโยชน์ที่สุด เช่น ถ้าจะใช้การสังเกตเป็น

ระบบก็จะตัดสินใจว่าจะใช้แบบสำรวจหรือมาตราส่วนประมาณค่า ถ้าจะใช้การทดสอบครูก็ต้องเลือกจะใช้แบบสอบมาตรฐานหรือแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง และถ้าจะใช้แบบสอบตามที่ครูสร้างขึ้น จะใช้แบบสอบชนิดใดจึงจะเหมาะสม (Tenbrink, 1974 : 141) ในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ผลของการวัดโดยแบบสอบที่ครูสร้างขึ้นอย่างดี จากการสอบในห้องจะช่วยเพิ่มการเรียนรู้แก่นักเรียนตามจุดประสงค์ที่ต้องการ เพຍให้เห็นลักษณะเด่นด้อยของนักเรียน และเป็นสิ่งที่กระตุ้นในการเรียนต่อไป การวัดเพื่อวินิจฉัยความรู้ ทักษะ และผลสัมฤทธิ์ในเรื่องราวเฉพาะเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แบบสอบที่จะใช้ได้คือแบบสอบแบบอิงเกณฑ์ (Criterion Referenced Test) (Karmel, 1978 : 6-7) เพราะแบบสอบชนิดนี้สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับความรอบรู้ตามจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการสอนเพื่อจำแนกผู้รอบรู้จากผู้ที่ไม่รอบรู้ สำหรับผู้ที่ไม่รอบรู้แบบสอบชนิดนี้จะช่วยชี้ประเด็นที่ยังไม่รู้หรือยังไม่พร้อม ซึ่งนักเรียนจะต้องแก้ไขต่อไป ดังนั้นการใช้แบบอิงเกณฑ์จึงเป็นเครื่องมือในการเรียนเป็นการเรียนเพื่อรอบรู้มากขึ้น ทั้งนี้ครูจะต้องมีความเข้าใจในการสร้างและวิธีการนำไปใช้เป็นอย่างดี จึงจะทำให้จุดมุ่งหมายของการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนบรรลุตามจุดมุ่งหมาย

ทั้งนี้ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้แนะนำวิธีการและเครื่องมือหลายอย่างในการประเมินผล เช่น การสังเกต ซึ่งได้เสนอแบบสำรวจรายการ (Checklist) มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) นอกจากนี้ยังได้แนะนำวิธีการวัดผลการศึกษาโดยการสอบตามและการตั้งประเด็นปัญหาให้แก่ ซึ่งได้เสนอเครื่องมือที่จะใช้วัดได้แก่ การให้ทำข้อสอบ การสอบภาค

ปฏิบัติ สังคมมิติ และการสอนจินตภาพ (กรมวิชาการ, 2532
 ก : 49-56) การใช้เทคนิคหลายอย่างตามความเหมาะสมจะ
 ช่วยให้ครูมองเห็นสภาพที่แท้จริงของนักเรียน และสามารถประเมิน
 ผลได้ถูกต้องมากขึ้น ปัญหาอยู่ที่ว่าครูรู้จักและเข้าใจวิธีการที่กล่าว
 มานี้มากน้อยเพียงใด ในทางปฏิบัติครูได้นำไปใช้หรือไม่ แม้แต่
 ในเรื่องแบบสอบ ซึ่งครูส่วนมากรู้จักและใช้กันมากที่สุดก็อาจมีความ
 บกพร่องขาดความชัดเจน ผู้ตอบอาจตอบเพราะไม่เข้าใจคำถามใน
 แบบสอบทำให้ผลที่ได้เชื่อถือไม่ได้ (Tenbrink, 1974 : 48)
 ในเครื่องมืออื่น ซึ่งครูสร้างขึ้นก็อาจมีความบกพร่องเช่นเดียวกัน
 ถ้าครูไม่เข้าใจและไม่รู้จักวิธีการสร้างเครื่องมือขึ้นดีพอ

2. การประเมินผลรวมสรุป

จุดมุ่งหมายสำคัญของการประเมินผลชนิดนี้คือ การ
 ประเมินผลเพื่อตัดสินความสามารถของผู้เรียน ซึ่งได้เรียนจบ
 หลักสูตร ซึ่งอาจให้ระดับคะแนนและรายงานผลให้ผู้ปกครองของ
 นักเรียนทราบ (Bloom, Hastings and Madaus, 1971 :
 61) ผลจากการประเมินชนิดนี้ อาจใช้ทำนายความสำเร็จใน
 รายวิชาซึ่งต่อเนื่องกันและได้ตัดสินว่านักเรียนควรจะเรียนใน
 ระดับใดของหลักสูตร ข้อมูลจากการตัดสินอาจให้ผลย้อนกลับ
 แก่ผู้เรียนในการเลือกเรียนวิชาในชั้นสูงต่อไป การประเมินผล
 แบบนี้จะประเมินในตอนปลายภาคเรียนหรือเมื่อจบหลักสูตรแล้ว
 ครูส่วนมากใช้การประเมินผลเพื่อตัดสินได้-ตก และเพื่อให้ระดับ
 คะแนนมานานแล้ว ในระเบียบการประเมินผลการเรียนก็ได้
 กำหนดให้มีการประเมินผลเพื่อการตัดสิน ได้-ตก

ด้วยปัญหาของการประเมินผลแบบนี้อยู่ที่การสร้างเครื่องมือเพื่อรวบรวมข้อมูลในการตัดสินใจ เบกส์และเลวิส (Beggs and Lewis, 1975 : 14-15) ได้แบ่งเครื่องมือที่จะใช้วัดเป็น 2 ชนิดคือ เครื่องมือที่ใช้วัดจากภายนอก (External Measuring Instruments) ซึ่งได้แก่ เครื่องมือมาตรฐานแบบต่าง ๆ บางชนิดใช้วัดผลสัมฤทธิ์ บางชนิดใช้วัดความถนัด บางชนิดใช้วัดเจตคติ ซึ่งในบางครั้งการนำแบบสอมนี้อาจไม่เหมาะสมทั้งในแง่จุดมุ่งหมายและเนื้อหาสาระที่มุ่งวัด ครูจึงต้องสร้างแบบสอบขึ้นเองเป็นเครื่องมือที่วัดจากภายใน (Internal Measuring Instruments) แต่เครื่องมือที่ครูสร้างไม่ได้หมายความว่า จะเป็นเครื่องมือที่ดีที่สุด ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าครูมีความสามารถจะสร้างเครื่องมือ นั้น ๆ มากน้อยเพียงใด เครื่องมือที่จะใช้วัดคนนอกจากจะใช้แบบสอบถามหรือมาตราส่วนต่าง ๆ แล้ว ครูยังต้องนำวิธีการอื่น ๆ มาใช้ด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งแสดงออกในสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งในการวัดบางอย่างอาจเป็นอัตนัย (Subjective) ดังนั้นครูต้องสังเกตและจดบันทึกพฤติกรรมบ่อย ๆ และประเมินผลจากการสังเกตหลาย ๆ อย่างร่วมกับการใช้แบบสอบซึ่งได้บริหารแบบสอบและให้คะแนนอย่างระมัดระวังอย่างดี อันจะทำให้การพิจารณาตัดสินผลได้ถูกต้องมากขึ้น (Sax, 1974 : 252-253)

ในการสร้างแบบสอบเพื่อประเมินผลรวมสรุปลักษณะ นอกจากจะต้องสร้างแบบสอบให้ครอบคลุมจุดประสงค์ซึ่งได้สอนไปแล้วนั้น บลุ่มได้เสนอขั้นตอนในการสร้างแบบสอบ ซึ่งใช้เปรียบเทียบนักเรียนแต่ละคนกับกลุ่มในการประเมินผลรวมสรุปลักษณะดังนี้

- 1) สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหา (Table of Specification) ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์ที่กำหนดไว้
- 2) สร้างแบบสอบตามตารางวิเคราะห์เนื้อหาที่สร้างขึ้น

- 3) สุ่มเลือกข้อสอบที่จะใช้วัด
- 4) เรียงข้อสอบเป็นกลุ่ม ๆ ตามเนื้อหาที่จะวัดลำดับความยากง่ายหรือตามรูปแบบของข้อสอบ
- 5) กำหนดการให้คะแนน
- 6) เขียนคำสั่งที่จะใช้ในการบริหารแบบสอบ

ในการประเมินผลเพื่อตัดสินผลการเรียนนี้ ครูสามารถประเมินผลโดยใช้แบบสอบ ซึ่งวัดโดยเปรียบเทียบความสามารถของนักเรียนแต่ละคนกับกลุ่ม (Norm-Referenced Test) ซึ่งได้เสนอขั้นตอนในการสร้างมาแล้ว หรือจะใช้แบบสอบที่สร้างขึ้นเพื่อวัดระดับความสามารถที่นักเรียนแต่ละคนแสดงพฤติกรรมออกถึงความรอบรู้ตามที่กำหนด (Criterion Referenced Test) โดยไม่คำนึงถึงกลุ่มก็ได้ แต่ในการสร้างแบบอิงเกณฑ์ครูจะต้องกำหนดและบอกวัตถุประสงค์ที่เป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมเฉพาะให้นักเรียนรู้อย่างละเอียดมากขึ้น (Karmel, 1978 : 378) สำหรับการสร้างแบบสอบเพื่อวัดนักเรียนจากเกณฑ์นั้น แซค (Sax, 1974 : 255-257) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการสร้างแบบสอบอิงเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1) เขียนรายการเฉพาะของพฤติกรรม ซึ่งจะบอกถึงขอบข่ายของพฤติกรรมที่คาดหวังว่านักเรียนจะมีพฤติกรรมนั้น รายการเฉพาะนั้นจะบ่งว่านักเรียนจะต้องทำอะไรภายใต้เงื่อนไขอย่างไร (เช่น กำหนดโจทย์เลขให้ท่องปากเปล่าโดยไม่ดูหนังสือและอื่น ๆ) และนักเรียนจะต้องทำได้เพียงใด (ระบุเกณฑ์)

- 2) เลือกแบบสอบจากรายการเฉพาะที่กำหนด ควรเขียนข้อสอบหลาย ๆ ข้อที่วัดพฤติกรรมเดียวกันได้ แล้วสุ่มข้อสอบมาใช้ในแบบสอบจริง

- 3) เลือกข้อกระทงสำหรับแต่ละโดเมน (Domain) ของพฤติกรรม ควรเป็นข้อสอบที่แสดงถึงความสามารถของนักเรียนที่เพิ่มขึ้นในการเรียนแต่ละรายวิชา

4) บริหารแบบสอบตามภายใต้สถานการณ์เฉพาะ เช่น ถ้าต้องการให้อ่านออกเสียงตัวอักษรต่าง ๆ นักเรียนก็อ่านตัวอักษรต่าง ๆ เหล่านั้นไม่จำเป็นต้องเขียนหรือพิมพ์ตัวอักษรเหล่านั้น

5) เปรียบเทียบผลการปฏิบัติของนักเรียนกับระดับความสามารถขั้นต่ำซึ่งได้ระบุไว้

จะเห็นได้ว่า การสร้างแบบสอบอิงเกณฑ์เน้นที่การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่มุ่งให้นักเรียนบรรลุและเมื่อมีจุดประสงค์ที่ชัดเจนแล้ว ครูก็จะสามารถเขียนข้อสอบจากจุดประสงค์ที่กำหนดให้ (Brown, 1976 : 247) ซึ่งในแบบสอบอิงกลุ่มจะไม่เน้นมากนัก (Scannell and Tracy, 1975 : 40) อย่างไรก็ตาม การสร้างแบบสอบเพื่อประเมินผลรวมสรุปโดยจะใช้แบบสอบอิงกลุ่มหรืออิงเกณฑ์ก็ตามจะต้องสร้างให้ครอบคลุมเนื้อหา ซึ่งได้สอนในชั้นเรียน ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญอย่างหนึ่งของแบบสอบ

โดยปกติการสร้างแบบสอบเพื่อประเมินผลรวมสรุปจะสร้างเพื่อวัดตัวแทนของสิ่งที่นักเรียนได้เรียนรู้จากการสอน (Gronlund, 1977 : 5) ซึ่งได้มาจากจุดประสงค์ในหลักสูตร แต่จุดประสงค์ที่สำคัญบางอย่างของการสอนก็ไม่สามารถจะวัดได้โดยใช้แบบสอบข้อเขียน (Paper and Pencil Test) อย่างเดียว แต่ต้องใช้เครื่องมือชนิดต่าง ๆ เช่น มาตรการส่วนประมาณค่า แบบสำรวจรายการ และเทคนิคการสังเกตอื่น ๆ (Mehrens and Lehmann, 1978 : 160) ซึ่งในการใช้เทคนิคเหล่านี้จะต้องใช้การสังเกตที่มีความตรงและเชื่อถือได้ (Valid and Reliable Observation) ซึ่งครูควรจะต้องมีความรู้และทักษะในการใช้เทคนิคเหล่านี้เป็นอย่างดีจึงจะทำให้การประเมินผลมีความถูกต้องมากขึ้น

การที่ครูจะประเมินผลการเรียนการสอนทั้งเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อตัดสินผลการเรียนให้เกิดประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายนั้น ครูจะต้องเข้าใจจุดมุ่งหมายและหลักการซึ่งได้กำหนดไว้ในระเบียบเป็นอย่างดี ตลอดจนความเข้าใจจุดมุ่งหมายและหลักการวัดผลและประเมินผลด้วย เพราะการเรียนการสอนในหลักสูตรฉบับปรับปรุง ครูผู้สอนจำเป็นต้องใช้การประเมินทั้งสองแบบนี้ควบคู่กันไป ดังระบุไว้ในคู่มือการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ความรู้

ในการที่ครูจะสามารถปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนได้ถูกต้องนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องศึกษารายละเอียดในระเบียบการประเมินผลการเรียนฉบับปรับปรุงใหม่ เพื่อให้เกิดความรู้ในรายละเอียดต่าง ๆ ที่ปรากฏในระเบียบการประเมินผลฉบับปรับปรุงใหม่ ขวาล แพร์ตกุล (2520 : 11) ได้ให้ความหมายของความรู้ว่า คือ บรรดาข้อเท็จจริงและรายละเอียดของเรื่องราวและการกระทำใด ๆ ที่มนุษย์ได้สะสม และถ่ายทอดกันต่อ ๆ มาแต่ในอดีต และเราสามารถรับทราบสิ่งเหล่านั้นได้ เอนก เพ็ชรอนุกุลบุตร (2533 : 81-82) ได้กล่าวว่า ความรู้สามารถจำแนกออกได้เป็น 3 ประเภทใหญ่ คือ

- 1) ความรู้เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับคัมภีร์ และนิยามเกี่ยวกับข้อเท็จจริงเฉพาะอย่าง (เวลา ปรากฏการณ์ บุคคล สถานที่ แหล่งข่าวสาร ฯลฯ)
- 2) ความรู้เกี่ยวกับวิธีดำเนินการ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับระเบียบแบบแผน ความรู้เกี่ยวกับลำดับขั้นและแนวโน้ม ความรู้เกี่ยวกับ

กับจำแนกประเภท ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ และความรู้เกี่ยวกับวิธีการหรือระเบียบวิธี

3) ความรู้รวบยอดในเนื้อเรื่อง หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับหลักการและข้อสรุป และความรู้ในทฤษฎีและโครงสร้างทฤษฎีหรือกฎต่าง ๆ

วิธีที่จะวัดว่าใครมีความรู้ในเรื่องนั้นหรือไม่ เราทำได้โดยตั้งคำถามที่เกี่ยวกับเนื้อเรื่อง-วิธีการ- ความรู้รวบยอด ของเรื่องราวในเรื่องนั้นให้เขาตอบ โดยจะถามแต่เพียงอย่างใดอย่างเดียว หรือครบทั้ง 3 อย่างก็ได้ ถ้าใครสามารถตอบได้ถูกต้องสอดคล้องกับที่เคยสั่งสอนอบรมกันไว้ ก็เรียกว่าเป็นผู้มีความรู้ในเรื่องนั้น วิชานั้น คำถามประเภทความรู้ทุกชนิดเป็นการวัดความสามารถในการระลึกออกของความจำ ที่เคยบันทึกไว้ในสมองมาก่อนทั้งสิ้น จึงอาจจะกล่าวได้ว่า คนที่มีความรู้ ก็คือผู้ที่จำเนื้อเรื่อง วิธีการ และรวบยอดของเรื่องนั้นได้กับสามารถระลึกทั้ง 3 สิ่งนั้นออกมาได้นั่นเอง (ชวาล แพร์คกุล, 2520 : 11)

ความเข้าใจ

ในการที่ครูจะสามารถปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลการเรียนได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่ครูจะต้องมีความเข้าใจอย่างแจ่มชัดในระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรใหม่ ชวาล แพร์คกุล (2520 : 134) ได้ให้ความหมายของความเข้าใจว่า คือความสามารถในการผสมแล้วขยาย ความรู้ความจำ ให้ไกลออกไปจากเดิม อย่างสมเหตุผล ความเข้าใจเป็นสมรรถภาพขั้นต้นชนิดแรกของตัวปัญญา เป็นความพยายามของสมองที่จะคิดแปลงปรับปรุง หรือเสริมแต่งความรู้เดิมให้มีรูปลักษณะใหม่ เพื่อนำไปใช้กับสถานการณ์อันใหม่ที่แปลกออกไป แต่ก็ยังมีอะไรบางอย่างคล้ายคลึงกับของเดิมอยู่บ้าง ผู้ที่จะทำเช่นนี้ได้ จะต้องมีความสมบัติ 4 ประการนี้ คือ

1) รู้ความหมายและรายละเอียดย่อย ๆ ของเรื่องนั้น มาก่อนแล้ว

2) รู้ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ ระหว่างชิ้นความรู้ย่อย ๆ เหล่านั้น

3) สามารถอธิบายสิ่งเหล่านั้นได้ด้วยภาษาของตนเอง

4) เมื่อพบสิ่งอื่นใดที่มีสภาพทำนองเดียวกันกับที่เคย เรียนรู้มาแล้ว ก็สามารถตอบและอธิบายได้

ความเข้าใจสามารถแสดงออกได้ ดังนี้

1) การแปลความ (Translation) คือ สามารถแปล ความหมายของสิ่งต่าง ๆ ได้โดยแปลลักษณะและนัยของเรื่องราว ซึ่งเป็นความหมายที่ถูกต้อง และใช้ได้ดีสำหรับเรื่องราวนั้น ๆ โดยเฉพาะ

2) การตีความ (Interpretation) คือ ความสามารถในการจับความสัมพันธ์ระหว่างส่วนย่อย ๆ ของเรื่องนั้น ๆ จนสามารถนำมากล่าวเป็นอีกนัยหนึ่งได้

3) การขยายความ (Extrapolation) คือ ความสามารถในการขยายความหมายตามนัยของเรื่องนั้นให้กว้างไกลออกไปจากข้อเท็จจริงเดิมได้

แซค (Sax, 1974) กล่าวว่า ความเข้าใจเป็นความสามารถขั้นที่สองของสมอง รวมถึงการแปลนามธรรมจากลักษณะหนึ่งไปยังอีกลักษณะหนึ่ง จุดประสงค์แบบนี้ต้องการให้ผู้อ่านกล่าวหรือพูดใหม่ โดยใช้คำพูดของตนเอง ให้ยกตัวอย่างของหลักหรือของความคิดรวบยอด ให้ขยายสถานการณ์ พยากรณ์แนวโน้มในอดีตและอนาคตหรือให้ชี้เลศนัย หรือความสำคัญของเรื่องได้ การที่ครูจะสามารถใช้และปฏิบัติการตามระเบียบการประเมินผลการเรียนได้อย่างถูกต้องนั้น จำเป็นจะต้องอาศัยความเข้าใจที่เกิดจากการอ่านและการฟังเป็นสำคัญ ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ความเข้าใจในการอ่าน

ความเข้าใจในการอ่านเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญของการอ่าน ซึ่งเป็นสิ่งที่ยากที่จะสร้างให้เกิดขึ้นอย่างทันทีทันใดได้ จะต้องค่อย ๆ สร้างเสริมและวางพื้นฐานด้านต่าง ๆ มาเป็นลำดับ โดยอาศัยระยะเวลา สำหรับความหมายของความเข้าใจในการอ่านนั้น คำรง อັดตปรีชากุล (2529 : 59) อธิบายได้ว่า ความเข้าใจในการอ่านเป็นผลของการผสมผสานความหมาย ที่ผู้เขียนตั้งใจถ่ายทอดในรูปสื่อที่เป็นลายลักษณ์อักษร (ซึ่งอาจจะสมบูรณ์ชัดเจน ยากง่าย ต่อการสร้าง ความหมายต่างกัน) กับความรู้เดิม และความคาดหมายของผู้อ่านว่า ข้อความที่อ่านน่าจะเป็นอะไร

2. ระดับของความเข้าใจในการอ่าน

แมคคอร์มิก (McCormick, 1987 : 303.

quoting in Barrett, 1979 : 62-66) ได้จำแนกไว้ดังนี้

1) ระดับความเข้าใจตามตัวอักษร (Literal Comprehension) หมายถึง ความเข้าใจตามเรื่องที่หนังสือเขียนไว้ มีทักษะย่อยในความเข้าใจระดับนี้คือ

1.1) การรู้จัก (Recognition) การรู้จัก รายละเอียด รู้จักใจความสำคัญ รู้จักลำดับเหตุการณ์ รู้จักการเปรียบเทียบ รู้จักความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล รู้ลักษณะของบุคคล

1.2) การระลึกได้ (Recall) คือสามารถระลึกรายละเอียดของเรื่องใจความสำคัญ ลำดับเหตุการณ์ การเปรียบเทียบ ความสัมพันธ์ระหว่างเหตุและผล และระลึกลักษณะของตัวบุคคลในเรื่องนี้ได้

2) ระดับความเข้าใจขั้นตีความ (Inferential Comprehension) คือความเข้าใจโดยอาศัยการสรุปความ ตีความและแปลความหมายจากเรื่องทีอ่านได้ โดยที่ผู้เขียนไม่ได้บอกไว้ กิจกรรมในระดับนี้ คือ

2.1) การหาเหตุเมื่อกำหนดผลมาให้หรือการให้เหตุเพื่อหาผล

2.2) การคาดการณ่ว่าอะไรจะเกิดขึ้นต่อไป

2.3) การจับใจความสำคัญของเรื่องทีผู้เขียนไม่ได้บ่งไว้

2.4) การรวบรัดใจความทีกล่าวไว้โดยทั่วไป

3) ระดับความเข้าใจขั้นประเมินค่า (Evaluation) คือความสามารถในการประเมินค่าสิ่งทีอ่านมาโดยอาศัยความรู้ และประสบการณ์ของผู้อ่านพิจารณาตัดสินว่าข้อสรุปของผู้เขียน ถูกต้องหรือไม่ อย่างไร

4) ระดับความเข้าใจขั้นซาบซึ้ง (Appreciation) เป็นการตอบสนองทางอารมณ์ ต่อโครงเรื่องหรือจุดสำคัญของเรื่องทีอ่าน และมีความเข้าใจลึกซึ้งในลีลาการใช้ภาษาของผู้เขียนและสามารถสร้างจินตภาพจากเรื่องทีอ่านได้

3. ความเข้าใจในการฟัง

การฟังจะเกี่ยวข้องกับการทีผู้ฟังสามารถเข้าใจในภาษาพูด ไม่ว่าจะเป็นการพูดโดยตรง จากเทปบันทึกเสียง หรือจากสื่ออื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตาม การทีผู้ฟังจะสามารถเข้าใจในสิ่งทีได้ยินอย่างทีได้นั้น ผู้ฟังต้องมีความสามารถในการฟังระดับพื้นฐานก่อนทีจะฟังในระดับสูง ๆ ต่อไป

ในขั้นระดับการฟังนั้น วาเลค และดีซิค (Valette and Desick, 1972 : 141-142) ได้แบ่งระดับการฟังออกเป็น 5 ระดับ คือ

1) ระดับกลไก (Mechanical Skill) เป็นระดับที่ผู้ฟังได้ยินความแตกต่างระหว่างภาษาของเขากับภาษาต่างประเทศจากเสียงที่ได้ยินแต่ไม่จำเป็นต้องเข้าใจความหมายสิ่งที่ได้ยิน

2) ระดับความรู้ (Knowledge) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความหมายของคำหรือประโยคที่ฟังไปแล้ว สามารถทำตามคำสั่งง่าย ๆ สามารถจับคู่ประโยคกับรูปภาพข้อความที่ให้ฟัง จะเป็นข้อความที่มีความยาวข้อความละ 1 ประโยค

3) ระดับถ่ายโอน (Transfer) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างเสียง คำศัพท์ และโครงสร้าง สามารถตอบคำถามถูก-ผิด เลือกคำตอบที่เหมาะสมกับคำถาม และสามารถเข้าใจข้อความที่ยาวมากกว่าหนึ่งประโยค

4) ระดับสื่อสาร (Communication) เป็นระดับที่ผู้ฟังเข้าใจคำสั่งคำอธิบาย สามารถเข้าใจข้อความที่ได้ยิน แม้มีข้อความที่ไม่รู้ความหมายแทรกอยู่ และสามารถเติมข้อความที่ไม่เคยได้ยินมาก่อน สามารถฟังข้อความที่พูดด้วยความเร็วปกติของเจ้าของภาษาได้

5) ระดับวิพากษ์วิจารณ์ (Criticism) เป็นระดับที่ผู้ฟังสามารถวิเคราะห์ระดับของข้อความ ข่าวสาร เห็นความแตกต่างของรูปแบบภาษาพูดโดยตรง และเข้าใจความหมายโดยนัย สามารถแยกได้ว่าเป็นภาษามาตรฐานหรือไม่ ภาษาของชนชั้นใด ท้องถิ่นใด เข้าใจและสามารถประเมินความรู้สึก อารมณ์ ความมุ่งหมายของผู้พูด จากน้ำหนักรของน้ำคำและน้ำเสียงได้

เขาวลัทธิ บัญญัติ (เขาวลัทธิ บัญญัติ, 2522 : 16
อ้างจาก Higgings : 1978) ได้กล่าวถึงลำดับขั้นการฟังไว้
6 ขั้นดังนี้คือ

- 1) ขั้นรับรู้ ผู้ฟังจะบอกได้ว่ากำลังได้ยินเสียงใน
ภาษาใด
- 2) ขั้นบันทึกความจำระยะสั้น ผู้ฟังจะจดจำเสียงที่
ได้ยินเหล่านั้นไว้ โดยไม่ทราบความหมายใด ๆ
- 3) ขั้นเข้าใจความหมายของคำ ผู้ฟังจะจำแนกหน่วย
เสียงที่ได้ยินและทราบความหมายของแต่ละคำที่ได้ยิน
- 4) ขั้นเข้าใจความสัมพันธ์ทางไวยากรณ์ ผู้ฟังจะ
วิเคราะห์โครงสร้างทางภาษาของหน่วยเสียงที่ได้ยิน และเข้าใจ
ความสัมพันธ์ของหน่วยต่าง ๆ ทางภาษาของโครงสร้างนั้น ๆ
คำใดทำหน้าที่อย่างไรในประโยค การเน้นเสียงการยกระดับเสียง
ในประโยค เป็นต้น
- 5) ขั้นอ้างอิง ผู้ฟังจะนำโครงสร้างทางภาษาของเสียง
ที่ได้ยินหาสัมพันธ์กับความรู้และประสบการณ์เดิม ตลอดจนสภาพ
แวดล้อมขณะที่ฟัง
- 6) ขั้นสรุปความหมาย ผู้ฟังจะสามารถวินิจฉัยและ
ทำความเข้าใจในข้อความที่ได้ยินทั้งหมดและจดจำข้อความนั้น ๆ ไว้
เพื่อการฟังในลำดับต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

หลังจากที่มีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรจากหลักสูตร
พุทธศักราช 2503 เป็นหลักสูตร พุทธศักราช 2521 นับเป็นการ
เปลี่ยนแปลงทางด้านการศึกษามาก โดยเฉพาะด้านการวัด
ผลประเมินผลการเรียนตามหลักสูตร พุทธศักราช 2521 ได้มี

ผู้สนใจศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียน โดยสรุป มีดังนี้

สุมาลี จันทร์ชลอ (2521 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาติดตามผลการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 ของครูโรงเรียนรัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ในกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนค่อนข้างน้อย ครูได้ปฏิบัติตามการประเมินผลการเรียนถูกต้องตามระเบียบการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรใหม่ในระดับปานกลาง ครูมีปัญหาในการประเมินผลการเรียนตามระเบียบใหม่ในเรื่องคู่มือการประเมินผลการเรียนไม่เพียงพอ ขาดความรู้เรื่องระเบียบการประเมินผล ขาดบุคคลให้คำปรึกษา ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการเขียนข้อสอบให้ดีและเหมาะสม ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีเขียนจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการวัดและประเมินผลและวิธีการประเมินผลก่อนเรียน นอกจากนี้พบว่าความรู้ การปฏิบัติ และปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ประไพ วัฒนพงษ์ (2524 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ในจังหวัดฉะเชิงเทรา โดยสอบถามครูสอนชั้นประถมศึกษาปีที่หนึ่ง ผลการศึกษาพบว่า มีปัญหามากในเรื่องการสร้างเครื่องมือ มีปัญหาปานกลางในด้านความรู้ความเข้าใจ การปฏิบัติ และด้านบริการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลการเรียน และพบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ กลาง และ เล็ก มีปัญหาเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียน แตกต่างกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 ในด้านต่าง ๆ คือ

- (1) ความเข้าใจรายละเอียดเกี่ยวกับบัญชีรายชื่อ
 - (2) ความเข้าใจรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับหลักฐานแสดงผลการเรียนเพื่อย้ายสถานศึกษา หรือได้รับยกเว้น หรือพ้นเกณฑ์การศึกษาภาคบังคับ
 - (3) ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการแจ้งผลการเรียนเป็นระดับคะแนนตามระเบียบการประเมินผล
 - (4) การสร้างเครื่องมือจัดอันดับคุณภาพเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผล
 - (5) การสร้างระเบียบสะสมเพื่อใช้ในการวัดและประเมินผล
 - (6) การสร้างข้อสอบแบบความเรียง
 - (7) ความร่วมมือจากศึกษานิเทศก์ ในการสร้างเครื่องมือและดำเนินการวัดและประเมินผล
 - (8) ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติในการประเมินผลการเรียน เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน
 - (9) ความเข้าใจรายละเอียดและวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับระเบียบสะสม
 - (10) การไม่มีเวลาในการวัดและประเมินผลการเรียนของนักเรียน
 - (11) ความสามารถในการวิเคราะห์ข้อสอบเพื่อนำมาปรับปรุงให้เป็นข้อสอบที่ดี
 - (12) การส่งเอกสารประเมินผลของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องถึงครูผู้สอนช้าเกินไป
- สวัสดิ์ จิตต์จนะ (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนผู้นำการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ในเขตการศึกษา 7 ได้ศึกษาจากครูผู้สอนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 และผู้บริหารโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหาร

โรงเรียนมีความเข้าใจในระเบียบการประเมินผลค่อนข้างดี
ครูผู้สอนมีความเข้าใจในระดับพอใช้

ด้านสภาพปฏิบัติการประเมินผลตามระเบียบการ
ประเมินผล ปรากฏว่า ครูพร้อมที่จะประเมินด้วยการสัมภาษณ์
และสามารถเลือกวิธีประเมินผลให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะประเมิน
การประเมินผลส่วนใหญ่ใช้วิธีตรวจงาน สังเกตการร่วมกิจกรรม
และสังเกตการทำงานเป็นกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ก็มีแบบตรวจการบ้าน
แบบสัมภาษณ์ และแบบตรวจผลงานเป็นหลัก โดยทำการประเมิน
ผลไปพร้อม ๆ กับการสอน และอาศัยเกณฑ์ที่ครูสอนในระดับชั้น
เดียวกันร่วมกันตั้งขึ้น ส่วนการดำเนินการประเมินผล ครูที่สอนใน
ระดับชั้นเดียวกันร่วมมือกันดำเนินการทุกอย่าง โรงเรียนอำนวยความสะดวก
ในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้สร้างเครื่องมือและจัดหาเอกสาร
ตำราไว้ให้ครูศึกษาค้นคว้าอย่างพร้อมเพียง

ส่วนปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผลนั้น
พบว่า ครูมีปัญหาอย่างมากในการสร้างแบบประเมินพฤติกรรมของ
นักเรียนที่บ้าน ในการสร้างแบบสำรวจและการตรวจสอบพฤติกรรม
ของนักเรียนที่บ้าน และการสร้างแบบรายงานความรู้สึกของตนเอง
ตลอดจนปัญหาในด้านวัสดุอุปกรณ์และเวลาที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ
ความร่วมมือจากผู้ปกครองในการติดตามผล และเวลาที่ใช้ในการ
ติดตามผลพฤติกรรมของนักเรียนที่บ้าน สำหรับการตั้งเกณฑ์ในการ
ประเมินผลนั้นครูมีปัญหาบ้างเล็กน้อย

กรมสามัญศึกษา (2525 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ
การจัดการประเมินผลการเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา โดยสอบถามจากโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา ผลการศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
กรมสามัญศึกษา มีสภาพความพร้อมด้านบุคลากรในงานทะเบียนวัดผล
อยู่ในขีดจำกัด และสภาพการจัดการเรียนการสอน การประเมินผล

ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในขณะนี้ยังมีได้เป็นไปตามแนวทางของทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อรอบรู้ คือมีแต่กำหนดอัตราส่วนของคะแนนระหว่างภาคเรียนกับคะแนนปลายภาคเรียนของแต่ละรายวิชานั้น ส่วนการจัดทำจุดประสงค์การเรียนรู้ จัดทำข้อสอบวิชาบังคับร่วมไว้ใช้ในกลุ่มทดลองจนกำหนดจำนวนครั้งของการสอน ยังมีได้มีการกระทำหรือดำเนินการแต่อย่างใด

สุจินต์ สาระงาม และวัฒนา คัชมาตย์ (2527-2529)

ได้ศึกษาสภาพงานด้านการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนประถมศึกษา จังหวัดพิจิตร และเพชรบูรณ์ โดยสอบถามครูประจำการในโรงเรียนประถมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาการปฏิบัติงานที่สำคัญเกี่ยวกับงานวัดผลประเมินผล คือ การขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดผลประเมินผลการเรียน นอกจากนี้ได้แก่ การขาดเครื่องมือวัดผลที่มีคุณภาพ ซึ่งใช้วัดพฤติกรรมในแต่ละจุดประสงค์การเรียนรู้ รวมทั้งการขาดบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญด้านการวิเคราะห์ข้อสอบ ส่วนความต้องการความรู้ในเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานวัดผล ประเมินผลการเรียนที่สำคัญของครูในโรงเรียนนี้ พบว่าเทคนิคการเขียนข้อสอบเป็นที่ต้องการมากที่สุด รองลงมาตามลำดับความต้องการ ได้แก่ การสร้างเครื่องมือวัดตามจุดประสงค์ การวิเคราะห์ข้อสอบ การใช้เครื่องมือวัดผลที่กรมให้ และการจัดกิจกรรมซ่อมเสริม

ผ่องฉวี หิรัญชาติ (2529 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความรู้ การปฏิบัติและปัญหาของครู เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้ศึกษาจากครูสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผลการเรียนอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ปฏิบัติเป็นประจำในการตรวจงานของนักเรียนและการใช้แบบทดสอบ

ครูมีปัญหาปานกลางในการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดและประเมินผล และมีปัญหามากเกี่ยวกับนักเรียนไม่มีทักษะคำนวณ ผู้ปกครองไม่เข้าใจการวัดและประเมินผลตามหลักสูตรใหม่ และผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับตัวนักเรียน ครูแก้ปัญหาให้นักเรียนที่ไม่ผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยการอธิบายตัวอย่างแล้วให้นักเรียนทำแบบฝึกหัดและเรียกนักเรียนมาพบเมื่อนักเรียนไม่ทำแบบฝึกหัดส่งครู นอกจากนี้ พบว่าครูแก้ปัญหาเกี่ยวกับการขาดความรู้เรื่องระเบียบการประเมินผลตามหลักสูตร โดยการศึกษาคู่มือและระเบียบการประเมินผลด้วยตนเอง

มนตรี อนันตรักษ์ (2532 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา การศึกษาเฉพาะกรณีในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โรงเรียนขนาดกลางในชนบท โดยการเข้าไปสังเกตอย่างมีส่วนร่วมเป็นเวลา 8 เดือน จากการศึกษาพบว่าการประเมินผลการเรียนตามจุดประสงค์การเรียนนั้น วิธีที่ครูใช้มากคือ การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน รองลงมาครูนิยมใช้แบบทดสอบและประเมินผลจากการปฏิบัติงานของผู้เรียน ส่วนการประเมินผลปลายภาคเรียนและการประเมินผลเพื่อตรวจสอบมาตรฐานของการศึกษาของโรงเรียน ประเมินด้วยแบบทดสอบทั้งสิ้น นอกจากนี้ ยังพบว่าสภาพการประเมินผลไม่สอดคล้องกับหลักการของการประเมินผลการเรียน เพราะไม่ได้มุ่งประเมินเพื่อการปรับปรุงการเรียนการสอนแต่เป็นการเตรียมให้ผู้บริหารตรวจสอบ หรือประเมินเพื่อให้บรรลุนโยบายหรือเป้าหมายของผู้บริหารมากกว่า

สุทธิพรรณ ไชยวงศ์ (2534) ได้ศึกษาความเข้าใจและวิธีการประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของครูในโรงเรียนประถม

ศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ผลการศึกษาพบว่า ครูที่มีประสบการณ์กับไม่มี ประสบการณ์และครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทางการวัดและประเมิน ผลต่างกัน มีความเข้าใจวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล การเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ครูที่สอนใน โรงเรียนขนาดต่างกัน มีวิธีการปฏิบัติตามระเบียบการประเมินผล ไม่แตกต่างกัน และพบว่ามีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการ ประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในปัญหาเรื่องปริมาณเอกสารและตำราเพื่อใช้ศึกษาด้านการ ประเมินผลกับปริมาณของวัสดุอุปกรณ์สำหรับสร้างเครื่องมือ ประเมินผล และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในปัญหาเรื่องการเลือกวิธีประเมินให้เหมาะสมกับสิ่งที่จะประเมิน วิธีการในการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน วิธีการ ประเมินผลปลายภาคเรียน และเวลาสำหรับสร้างเครื่องมือวัดผล ประเมินผล นอกจากนี้ยังพบว่า ครูที่มีลักษณะประสบการณ์ทาง การวัดผลประเมินผลต่างกัน มีปัญหาในการปฏิบัติตามระเบียบการ ประเมินผลการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในเรื่องการกำหนดเกณฑ์ขั้นต่ำของการผ่านจุดประสงค์กับการให้ ระดับผลการเรียน (เกรด) และแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 ในเรื่องขาดความรู้และทักษะในการวางแผน การประเมินผลปลายภาคเรียน